

Nr 492.

Av herr **Eriksson** i Falun **m. fl.**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 211, angående anslag till arbeten för motverkande av arbetslösheten.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 211 har i förteckning över vissa större s. k. B-företag upptagits bland annat en flottledskanal Dalälven—Bottenhavet med en beräknad kostnad av 1.4 milj. kronor, varav 0.5 milj. kronor till inköp av inhemskt material (se sid. 224).

Dalälven är ej upplåten för allmän flottning ända ut till havet. Vid Färnäs, omkring 15 km från älvens mynning, upphör den allmänna flottleden.

Genom tvenne konstgjorda kanalleder, den ena Färnäs—Skutskär, den andra Räsön—Korsnäs, framflotta respektive kanalers ägare — Stora Kopparbergs Bergslags Aktiebolag och Korsnäs Sägverks Aktiebolag — sitt eget virke från Dalälven till havet. Någon möjlighet för annan virkesägare att till havet utflotta å Dalälven nedlagt virke finnes däremot icke, ett förhållande, till vilket motstycke dess bättre ej kan uppvisas från någon av våra övriga större älvar.

Sedan länge har det varit ett önskemål att reglera detta förhållande på ett för skogsägarna och det allmänna tillfredsställande sätt, men först år 1928 framkom ett förslag, som syntes kunna leda till en realiserbar lösning av problemet.

För att närmare utreda frågan om anordnande av allmän flottled i Dalälven ut till havet har domänstyrelsen såsom stor skogsägare vid älven hos länsstyrelsen i Uppsala län den 5 november 1928 hemställt om förordnande för ingenjören Nils Ribbing att förrätta syn för inrättande av allmän flottled enligt tvenne närmare beskrivna alternativa förslag.

Efter verkställd undersökning hava synemännen i ett den 24 mars 1931 avgivet utlåtande föreslagit anordnande av en flottningsränna och kanal från Dalälven vid Marma stationssamhälle tvärs över land med korsning av Täm-narån och ut till Västlandsfjärden, där ett för vindarna väl skyddat virkesmagasin kunde inrättas. Förslaget upptager rännans framdragande i tunnel under Marma järnvägsstation samt i öppen kanal över Marma skjutfält med alternativt förslag av tunnel under själva skjutbanan (300 meter).

Ärendet överlämnades av synemännen till Österbygdens vattendomstol för dess prövning. Härefter har hos domstolen invändningar gjorts av arméförvaltningen, som påyrkat tunnel under hela skjutfältet, en sträcka på omkring 900 meter.

På grund av de stora kostnader, som skulle föranledas av en dylik tunnel, har domänstyrelsen, som fått del av dessa invändningar, föranstalat om ny undersökning vid Marma. Ett nytt alternativt förslag har därefter överläm-

nats till vattendomstolen, utarbetat av statens flottledsingenjör och daterat den 12 december 1931. Detta förslag innebär en förflyttning av flottledslinjen över skjutfältet omkring 800 meter i sydlig riktning och medför den fördelen att linjen ej korsar stationsområdet utan endast järnvägslinjen samt berör allenast en mindre utnyttjad del av skjutfältet.

Arméförvaltningen, som hörts över detta förslag, har i till vattendomstolen överlämnat protokoll den 19 februari 1932 framhållit att förvaltningen ej motsätter sig flottledens framdragande enligt detta alternativförslag med tunnel under Marma skjutbana, dock med det tillägget, att tunnel anlägges jämväl mellan skjutbanans västra gräns och »Artillerivägen». Detta innebär en tunnelanläggning av 470 meters längd.

Sammanlagda anläggningskostnaderna för flottledens inrättande med sistnämnda sträckning och 470 m tunnel har beräknats uppgå till omkring 1.6 milj. kronor.

Bortsett från arméförvaltningens invändningar hava inga anmärkningar av betydelse gjorts hos vattendomstolen mot förslaget.

Ärendet ligger fortfarande under vattendomstolens behandling, och har under hand inhämtats att goda utsikter förefinnas för att detsamma skall kunna slutbehandlas under innevarande år.

I fråga om de motiv, som ligga till grund för ifrågavarande flottledsförslag, må anföras följande.

I sin ovan omförmälda skrivelse till länsstyrelsen i Uppsala län den 5 november 1928 framhåller domänstyrelsen efter att ha påpekat att endast de i det föregående omnämnda tvenne trävarubolagen kunna med tillhjälp av sina respektive kanaler disponera Dalälven för virkestransport ut till havet, att »denna frånvaro av betryggande flottledsanordningar för virkesspekulanter efter Dalälven, vilka skulle önska få virket utflottat till kusten, har under en följd av år visat sig ganska kännbar, då det gällt att erhålla fullt tillfredsställande pris för virke från kronans skogar längs detta stora vattendrag. För att emellertid råda bot härför och genom öppen och fri konkurrens ernå det pris, kungl. domänstyrelsen anser skäligt för nämnda virke, har styrelsen övervägt tvenne alternativ för åstadkommande av allmän flottled från Färnäs till havet.»

Det huvudsakligaste motivet för flottledsföretaget är sålunda att höja skogsvärdet. Först genom älvens öppnande för allmän flottning kan möjlighet för fri och öppen konkurrens om virket beredas. Kustindustrien närmast norr och söder om Dalälvens mynning, som för närvarande fyller sitt virkebehov genom köp längs kusten till och med långt upp i övre Norrland, är, bortsett från nyssnämnda bolag, praktiskt taget utestängd från att spekulera på virket från skogarna inom Dalälvens flodområde. Bland annat av denna anledning har även dalavirket sökt sig andra avsättningsmöjligheter, genom förädlingsindustri inne i landet och genom virkets transport dels västerut till Klarälven, dels järnvägsledes söderut. Då emellertid förevarande flottledsförslag allmänt anses komma att öva ett ganska begränsat inflytande på avsättningen av sågvirket från skogarna i övre Dalarna, torde förslagets genom-

förande ej nämnvärt försvåra en rationellt anordnad inlandsindustris existens och vidare utveckling. För avsättningen av virket från skogarna i älvens nedre lopp från Torsång torde förslaget däremot bliva av synnerligen stor betydelse, då den inlandsindustri, som där finnes, är av mindre betydelse. För avsättning av småvirke såsom massaved och props, kan likväl antagas, att flottledens öppnande ned till havet skall öva ett ej ringa inflytande för flodområdet i dess helhet. Goda skäl tala även för att en allmän stegring i virkesprisen skall bliva en följd av företagets realiserande, vilket i sin ordning torde medföra en förbättrad skogsvård och vidgat tillfälle till arbetsförtjänst i skogarna.

För att emellertid utröna huru befolkningen inom Dalälvens flodområde ställde sig till ifrågavarande flottledsförslag har vid syneförrättningen för flottledens inrättande allmänna ombudet genom vederbörande länsstyrelsens bemedling införskaffat de kommunala myndigheternas i respektive socknar yttrande i frågan. Ur synehandlingarna inhämtas sålunda att av de 49 kommuner, som kunna antagas i större eller mindre grad beröras av förslaget om Dalälvens öppnande för allmän flottning, hava 28 bestämt uttalat sig för förslaget, under det att en — en mindre kommun — ansett sig ej böra avgiva särskilt utlåtande, då ärendet ej hade någon betydelse för kommunen. Från återstående 20 kommuner hade emellertid ej ingått något utlåtande i frågan, men dessa kommuner torde efter gjorda beräkningar ej omfatta mer än omkring 25 procent av flodområdets hela landareal.

Att flottleden under sådana förhållanden kommer att medföra väsentligt gagn för orten och därmed lända till nytta för det allmänna, synes sålunda påtagligt.

Som av propositionen framgår skulle de arbeten, som äro förenade med realiserandet av företaget i fråga, draga en sammanlagd kostnad av 1.4 milj. kronor, varav omkring 0.9 milj. kronor beräknas belöpa sig på rena arbetslöner och återstoden på materialkostnader, detta dock under förutsättning att rännbyggnaden över Marma skjutfält kommer att framdragas i öppen kanal. Kan så ej ske, utan måste en tunnel där anläggas, beräknas totalkostnaden stiga till 1.6 milj. kronor. Beträffande arbetets utförande anse vi att arbetet bör utföras genom domänstyrelsens försorg.

Då företaget, därest det kommer till utförande, kan förväntas komma att tillgodose befolkningens intressen inom Dalälvens vidsträckta flodområde och företaget därtill är ägnat att bereda tillfälle till lämpligt arbete åt ett betydande antal arbetslösa under denna tid av svår arbetslöshet, har det synts oss i hög grad önskvärt, att företaget upptages bland de arbeten, som äro tekniskt så väl förberedda, att de kunna igångsättas omedelbart eller senast under budgetåret 1933/1934.

Med hänvisning till det anförda få vi hemställa,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 211 måtte uttala att, under förutsättning av vattendomstolens medgivande till arbetets utförande, av de medel, som i

anledning av förevarande proposition komma att anvisas till arbeten till motverkande av arbetslösheten, ett belopp av 1,600,000 kr. bör användas till anläggande av en flottledskanal från Dalälven till Bottenhavet.

Stockholm den 7 april 1933.

Bernh. Eriksson.

S. Linnér.

Gustaf Andersson
i Rasjön.

Ernst Aronson.

Gust. Pettersson
i Hällbacken.

And. Hilding.

Verner Karlsson.

Evald Ericsson.
